

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут економіки

Факультет менеджменту

Кафедра менеджменту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеня магістр

студента _____ Шані Віталія Володимировича
(прізвище, ім'я, по батькові)

академічної групи _____ 073М-20-1
(шифр)

спеціальності 073 Менеджмент

за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій і логістика

на тему _____ Формування плану диверсифікації виробничого підприємства (за матеріалами ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»)
(назва за наказом ректора)

Керівник кваліфікаційної роботи	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
	Іванова М.І.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Іванова М.І.			

Дніпро
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри менеджменту

_____ В.Я. Швець

(підпис)

«27» вересня 2021 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеня магістр

студенту Шаня В.В. академічної групи 073М-20-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 073 Менеджмент

за освітньо-професійною програмою Менеджмент організацій і логістика

на тему Формування плану диверсифікації виробничого підприємства (за матеріалами ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 21.12.2021 р. № 1072-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
Теоретично-методологічний розділ	Теоретичні основи розробки плану диверсифікації діяльності промислового підприємства	27.09.2021 р. – 31.10.2021 р.
Дослідницько-аналітичний розділ	Аналіз діяльності підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	01.11.2021 р. – 30.11.2021 р.
Проектно-рекомендаційний розділ	Розробка плану диверсифікації діяльності ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	01.12.2021 р. – 16.01.2022 р.

Завдання видано

_____ Іванова М.І.

(підпис керівника)

(прізвище, ініціали)

Дата видачі «27» вересня 2021 року

Дата подання до екзаменаційної комісії «17» січня 2022 року

Прийнято до виконання _____ Шаня В.В.

(підпис студента)

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи магістра
студента групи 073м-20-1
НТУ «Дніпровська політехніка»
Шані Віталія Володимировича

на тему: Формування плану диверсифікації виробничого підприємства (за матеріалами ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»)

Ключові слова: ДИВЕРСИФІКАЦІЯ, ПЛАН, СТРАТЕГІЯ, ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК, ЕФЕКТИВНІСТЬ.

Структура роботи: 96 сторінок комп'ютерного тексту; 24 рисунків; 23 таблиць; 44 джерела посилання.

Об'єкт розроблення – процес формування плану диверсифікації виробничого підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Мета роботи – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо формування плану диверсифікації виробничого підприємства.

Основні результати кваліфікаційної роботи магістра полягають у такому: досліджено характеристику категоріального апарату «диверсифікація діяльності підприємства»; встановлено види та форми диверсифікації підприємства; розглянуто теоретичні основи формування стратегії диверсифікації як напряму інноваційного розвитку підприємства; досліджено особливості диверсифікації як стратегічного напряму розвитку підприємства; наведено загальну характеристику підприємства; виконано аналіз факторів конкурентного оточення ПрАТ «ДАЗ»; проаналізовано основні техніко-економічні показники роботи ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»; зроблено фінансовий аналіз діяльності підприємства; обґрунтовано напрями диверсифікації діяльності підприємства; сформовано план диверсифікації для ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»; впроваджено план диверсифікації виробництва асинхронних двигунів; розроблено фінансове забезпечення реалізації диверсифікації у ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Методи дослідження: методологічною основою дослідження є системний підхід, сучасні теорії стратегічного управління. Для вирішення поставлених задач були використані: порівняльний та статистичний аналізи, визначення факторів диверсифікації, комплекс їх цілей та причин; методичної бази управління стратегіями диверсифікації; методи експертних оцінок.

Результати кваліфікаційної роботи магістра рекомендовано для використання на сучасних багатопрофільних підприємствах з гнучким виробництвом, що укомплектовані кваліфікованим персоналом. Високотехнологічне обладнання забезпечує життєвий цикл продукції від розробки до серійного виробництва та обслуговування.

Сфера застосування: сформовано систему плану диверсифікації, який передбачає виробництво асинхронних двигунів.

Економічна ефективність запропонованих заходів: чистий приведений потік за період 2021–2026 рр. включно при ставці дисконтування 24% становить 2658,57 тис. грн., що говорить про високу стійкість показників діяльності. Рівень рентабельності у 2022 р. становить 20,39%. Термін повного повернення коштів говорить про те, що проект окупить у аналізований період часу.

SUMMARY

Master's qualification thesis

Student group 073M-20-1

Dnipro University of Technology

Shahuta Artur Viacheslavovych

Formation of the diversification plan of an industrial enterprise (based on the materials of Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant")

Key words: DIVERSIFICATION, PLAN, STRATEGY, INNOVATIVE DEVELOPMENT, EFFICIENCY.

Structure of the work: 96 pages of computer text; 24 drawings; 23 tables; 44 sources of links.

Object of the research is the process of forming a plan for diversification of the production enterprise of Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant".

Purpose of qualification thesis is theoretical justification and development of practical recommendations for the formation of a plan for diversification of the production enterprise.

Main results of qualification thesis degree are: the characteristics of the categorical apparatus "diversification of enterprise activity" are studied; types and forms of enterprise diversification are established; the theoretical bases of formation of strategy of diversification as a direction of innovative development of the enterprise are considered; the peculiarities of diversification as a strategic direction of enterprise development are studied; the general characteristics of the enterprise are given; analysis of the factors of the competitive environment of Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant" was performed; the main technical and economic performance indicators of Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant" are analyzed; the financial analysis of activity of the enterprise is made; the directions of diversification of enterprise activity are substantiated; a diversification plan was formed for Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant"; the plan of diversification of production of asynchronous motors is introduced; financial support for the implementation of diversification in Private JSC "Dnepropetrovsk aggregate plant" was developed.

Research methods: the methodological basis of the study is a systems approach, modern theories of strategic management. To solve the tasks were used: comparative and statistical analysis, identification of factors of diversification, a set of their goals and causes; methodological base for managing diversification strategies; methods of expert assessments.

The results of the master's qualification work are recommended for use in modern multidisciplinary enterprises with flexible production, staffed by qualified personnel. High-tech equipment ensures the product life cycle from development to series production and maintenance.

Scope: a diversification plan system has been formed, which provides for the production of induction motors.

The economic efficiency of the proposed measures: net reduced flow for the period 2021-2026, inclusive, at a discount rate of 24% is 2658.57 thousand UAH, which indicates a high stability of performance. The level of profitability in 2022 is 20.39%. The full refund period means that the project will pay for itself in the analyzed period of time.

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Теоретичні основи розробки плану диверсифікації діяльності промислового підприємства	8
1.1 Характеристика категоріального апарату «диверсифікація діяльності підприємства»	8
1.2 Теоретичні основи формування стратегії диверсифікації як напряму інноваційного розвитку підприємства	17
1.3 Диверсифікація як стратегічний напрям розвитку підприємства	23
2 Аналіз діяльності підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	31
2.1 Загальна характеристика підприємства	31
2.2 Аналіз факторів конкурентного оточення ПрАТ «ДАЗ»	36
2.3 Аналіз техніко-економічних показників ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	53
2.4 Фінансовий аналіз підприємства	57
3 Розробка плану диверсифікації діяльності ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	67
3.1 Обґрунтування напрямів диверсифікації діяльності підприємства	67
3.2 Формування плану диверсифікації для ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	72
3.3 Впровадження плану диверсифікації виробництва асинхронних двигунів	77
3.4 Фінансове забезпечення реалізації диверсифікації у ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»	79
Висновки	86
Перелік джерел посилання	93

ВСТУП

Актуальність теми. Диверсифікація діяльності підприємства – це не випадковий процес, а закономірний, зумовлений історичним розвитком суспільства. Водночас варто враховувати поетапність розвитку ринку та принципів господарювання як ключової рушійної сили світового економічного розвитку. Кожен наступний етап – це важливий крок у напрямі досягнення власних цілей виробництва, що відрізняється певною зміною стратегічних пріоритетів становлення та розвитку підприємницької діяльності. Загальновідомим є той факт, що до середини 20 ст. у країнах з ринковою економікою зміни у середовищі господарювання були поступовими, оскільки ринок характеризувався «економічною ненасиченістю», оскільки зміни були поступовими, еволюційними та передбачуваними, відповідно до цього — реакція відповідних ланок управління розвитком та ефективністю господарювання була передбачуваною та адекватною. В цей період достатньо рідко, але відбувалися більш різкі зміни у технології, в структурі потреб, в географії ринків. Тобто проблема переривчастості не відзначалася логічною динамікою. Суттєві зміни у зовнішньому середовищі спонукали підприємства, як правило, із значним запізненням реагувати та змінювати стратегію розвитку. Наслідками процесів переорієнтації стратегічного розвитку було повернення до оперативних методів використання потенціалу нової стратегії, а зміни залишалися поступовими аж до нових значних зрушень.

Сучасний етап розвитку диверсифікації діяльності підприємств характеризується глобалізацією економічних відносин, конкурентною боротьбою за нові ринки збуту та сировини, переміщенням виробництв в інші країни. Диверсифікація залишається одним з основних чинників стабілізації фінансового стану та посилення конкурентної позиції підприємства.

Сучасні виклики оточуючого середовища, велика конкуренція між суб'єктів господарювання за ресурси, технології та виробництво продукції, нестабільна економічна ситуація в країні та світі вимагають від промислових підприємств нових (інноваційних) підходів до здійснення господарської діяльності. На наш

погляд, нові підходи, полягають у створенні на промислових підприємствах таких передумов, які б дозволяли не тільки «вижити», але й набути конкурентних переваг. Безумовно запорукою підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств є розробка їх стратегії, а особливо інноваційної, яка повинна бути націлена на відновлення та вдосконалення усіх внутрішньогосподарських процесів, а саме: створення власної сировинної бази, налагодження виробництва продукції відповідно сучасних вимог та запитів споживачів на ринку, адаптація до змін організаційно-управлінських процесів, підвищення кваліфікації та вмотивованості працівників, просування продукції на ринок та оптимізація її збуту завдяки сучасним інформаційним технологіям тощо.

В умовах глибоких економічних перетворень на споживчому ринку України пошук механізму функціонування промислових підприємств у напрямку їх адаптації до динамічних змін ринкового та конкурентного середовища набуває дедалі вагомішого значення. Як свідчить досвід розвинутих країн, реальним механізмом успішного розвитку промислових підприємств, що дозволяє сформувати ресурсні, технологічні, інноваційні, партнерські конкурентні переваги та зайняти стійку конкурентну позицію на ринку в умовах зростаючої невизначеності зовнішнього середовища, є диверсифікація діяльності.

розвиток підприємства вимагає від нього наявності асортименту, який складається як мінімум з кількох різновидів продукції, що знаходяться на різних етапах життєвого циклу і взаємно доповнюють один одного, що потребує диверсифікації виробництва. Вітчизняна економіка характеризується частими змінами вектора економічного розвитку, політико- правових умов господарювання, запитів споживачів, підвищеним ризиком. В цих умовах природнім засобом забезпечення умов виживання і розвитку підприємства на ринку є диверсифікація.

Реальність сучасних ринкових умов така, що ставить перед підприємством проблему постійного пошуку шляхів свого розвитку. Підприємству необхідно вдосконалювати продукцію, що випускається, щоб залишатися конкурентоспроможним. Для реалізації цієї стратегії багато підприємств освоюють нові види діяльності, не властиві їм раніше, розширюють асортимент продукції, що випускається, оновлюють ринки збуту. Така політика підприємства носить назву

диверсифікації. Диверсифікація може здійснюватися як на базі вже наявного виробництва, обладнання, ринків збуту, так і на основі освоєння нових сфер діяльності.

Диверсифікація діяльності може стати одним з дієвих способів, що дозволяють компанії успішно розвиватися, вона допомагає компенсувати невдачі одних проектів за рахунок інших, фінансово більш вигідних. Диверсифікація як пошук нових напрямків ефективної діяльності здатна дати можливість збільшити обсяги продажів за рахунок набуття нових конкурентних переваг.

Мета роботи – теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо формування плану диверсифікації виробничого підприємства.

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі вирішені такі завдання:

- дослідити характеристику категоріального апарату «диверсифікація діяльності підприємства»;
- встановити види та форми диверсифікації підприємства;
- розглянути теоретичні основи формування стратегії диверсифікації як напряму інноваційного розвитку підприємства;
- дослідити особливості диверсифікації як стратегічного напряму розвитку підприємства;
- ознайомитися з загальною характеристикою підприємства;
- виконати аналіз факторів конкурентного оточення ПрАТ «ДАЗ»;
- проаналізувати основні техніко-економічні показники роботи ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»;
- зробити фінансовий аналіз діяльності підприємства;
- обґрунтувати напрями диверсифікації діяльності підприємства;
- сформувати план диверсифікації для ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод»;
- впровадити план диверсифікації виробництва асинхронних двигунів;
- розробити фінансове забезпечення реалізації диверсифікації у ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Об'єкт розроблення – процес формування плану диверсифікації виробничого підприємства ПрАТ «Дніпропетровський агрегатний завод».

Предмет розроблення – організаційно-економічні складові процесу формування плану диверсифікації виробничого підприємства.

Методи дослідження. Методологічною основою дослідження є системний підхід, сучасні теорії стратегічного управління. Для вирішення поставлених задач були використані: порівняльний та статистичний аналізи, визначення факторів

диверсифікації, комплекс їх цілей та причин; методичної бази управління стратегіями диверсифікації; методи експертних оцінок.

Інформаційною базою слугували такі матеріали: опрацьовані й узагальнені первинні матеріали маркетингових досліджень і внутрішньої документації промислових підприємств, фінансова, статистична та оперативна звітність.

Практична значущість одержаних результатів полягає у тому, що запропонований план диверсифікації передбачає виробництво асинхронних двигунів. Розрахунки довели, що чистий приведений потік за період 2021–2026 рр. включно при ставці дисконтування 24% становить 2658,57 тис. грн., що говорить про високу стійкість показників діяльності. Рівень рентабельності у 2022 р. становить 20,39%. Термін повного повернення коштів говорить про те, що проект окупиться в аналізований період часу.